

In če uvidijo, da le ne gre, izstopajo. Ker pa morebiti še niso dovolj stari, morajo nazaj v ljudsko šolo sredi leta. Tako prekinjevanje, prestopanje in eksperimentovanje gotovo ni na korist uspešnemu pouku niti za dotičnika niti za druge.

Drugi izstopajo iz srednje šole, ko so jo pohajali nekaj let, a niso več dolžni obiskovati ljudske šole. Njih usoda je dostikrat bridka. Iz ljudske šole nimajo veliko, ker so jo pre zgodaj zapustili, da bi si bili kaj temeljitega priučili, v srednji šoli so zopet s trudom lovili zadostne rede nekaj let — kam sedaj? Nazaj v ljudsko šolo bi bilo najbolje, toda po večletnem prekinjenju je prehod težaven; starost, stroški, začetek iznova: vse se upira temu. Nikjer nič pozitivnega, vse napol, naj se obrnejo potem sem ali tja. Ljudska šola jih je prozgodaj izpustila, ne da bi jim bila dala trdno podlago, ki bi jim omogočevala daljno izobrazbo in bila opora v valovih vsakdanjega življenja. Do 14. leta naj hodi vsak v redno šolo, ker ni nikjer zapisano, da bo mogel še nadaljevati svoje učenje ali da se ne izpodtakne. Pred raznimi življenjskimi katastrofami zavarujemo vsaj deloma vsakogar s tem, da mu damo izobrazbo in vzgojo popolne ljudske šole.

Višja ljudska šola, t. j. meščanska šola, podajaj učno snov, ki je sama na sebi zaokrožena celota in ki obenem uvaja v srednje šole. Usposablja naj učence v slovensko-nemškem jezikovnem pouku, zlasti v formalnem oziru, da tako pripravlja posodo, v katero vliva potem srednja šola svojo vsebino. Temeljni pojmi realnih ved, naj se vcepilajo tu, da ne najde srednja šola tabule rase, marveč pripravna tla, na katerih zida dalje. Ustvarjajo naj se dispozicije, zanimanje, budi ljubezen do učenja in napredovanja.

Niš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.
registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca grudna: **K 159.940-59.**

Naznanilo. Kdor želi od zadrage kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znakah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

„En šomašter je bil ...“

Nekoliko odgovora. Napisal Anton Pesek.*)
II.

Pravite, da smo učitelji krivi, da otroci niso dovolj poučeni; da so podivjani, da se Bog usmili; da otroci ne morejo postati značajni, strpljivi, spodobni itd. Svoje grehe podtikate nam! To je baš tako: očitaj ti njemu, sicer očita on tebi. Učiteljstvo bi naj bilo „Sündenbock“ za vaše grehe, kajne?! A

*) Ko bi bil vedel, da bo vodstvo „Zaveze“ reagiralo na pamflet, bi ne bil napisal tega odgovora, pa takrat, ko sem dobil 3. šte. „Učit. Tovarša“, je bil moj članek že odposlan. Hvala vodstvu „Zaveze“, da je odbilo napad; hvala pa tudi ptujskemu učiteljskemu društvu, ki je sklenilo v zadnji šte. „Učit. Tovarša“ priobčiti resoluciji. Vsi za enega, eden za vse!

A. P.

„Gospod, pa pri tem postopanju se je morala gojiti samo mehaniška enostranost, duh je moral ostati okoren — neroden!“

„To meni ti, ki ne vidiš pravega namena šole!“ vzklikne sodnik.

In onemel sem zopet pa stopal za sodnikom, klavern in ves otožen.

„Glej ta skladišča! — Tu se takorekoč zreali vsa vnetost učiteljska: tu vidiš korekture od korektur v deseti iztisk — tu vidiš marljivost mož, ki niso odnehali, čeprav je imela tretja korektura dvakrat toliko napak kakor druga, ki niso mirovali in so dali popravljati in so popravljali sami toliko časa, da je šlo — in da je imela zadnja popravsa samo toliko napak kakor prvotni izdelek. In glej, njih dela se blišče v nebesih. Povišal sem jih pa že na zemlji, pa jih povišam še v nebesih.“

„Gospod, pri tem postopanju so morili učenčevega duha, pa so morili sebe“, sem zastokal.

„Nič ne de; pa so postali stanovski mučeniki in so navajali na trpljenje učence že v mladosti, in to se jim bo štelo v zasluge!“

učiteljstvo že dovolj trpi zaradi neznosnih razmer, trpi zaradi bede, kiste je krivi vi, a naj bi še delalo pokoro za vaše grehe?! Nikoli in nikdar! Povzdignili bomo glas in pokazali na pravega krivca in to ste vi, nasprotniki šole in učiteljstva, sovražniki napredka in izobrazbe ter ljubitelji teme in nevednosti.

Vi ste pravi krivci, ki zavirate na vse mogoče načine razvoj šolstva. Starše podpihujete, da pošiljajo neredno otroke v šolo, ljudstvo ščuvate zoper šolo in učiteljstvo, češ, šola je prokletstvo za ljudstvo; otroci naj delajo doma, namesto da hodijo v šolo, šolska doba se naj skrajša; uvede se naj poldnevni pouk; poslov primanjkuje, otroci jih naj nadomestijo, otroci bodo rešili kmeta propada; delo otrok bo pridobilo beraškemu kmetu bogastvo itd. V vseh mogočih variacijah poje to zavedljivo pesem ljudstvu, po shodih, po časopisih, v zasebnih pogovorih, da, celo v cerkvi oznanjate križarsko vojno zoper šolo in učiteljstvo, namesto da bi oznanjevali božjo besedo in navajali ljudi k bogoljubnemu čednostnemu življenju. Kaj čuda potem, če nezaveden kmet res smatra vzgojo svojih otrok kot nekaj nepotrebnega, šolo kot prokletstvo in učiteljstvo kot zlo.

Učiteljstvo se peha in trudi v prenapolnjenih zatohlih sobah, in če uspehi — zaradi vaše zlobne gonje — niso tuintam sijajni, ni krivo učiteljstvo, ki vrši svojo dolžnost na naravnost občudovanja vreden način, temveč krivi ste vi, ki se zoperstavljate razširjanju šol, ki celo hujskate ljudi zoper šole, češ, da so palače med raztrganimi bajtami. Kakšne „palače“ so posebno kranjske šole, ko je polovica bornih enorazrednic, je svetovno znano. Za šole nidenarja, so občine preuboge, za farovž, da, celo za farovške hleve in svinjake je denarja dovolj. Če je treba farovž razširiti, ker so tri ali štiri sobe za samsca župnika premalo, ni občina nikoli preuboga; če je treba šolo razširiti, če je treba postaviti higieniškimi in pedagoškimi zahtevam odgovarjajoče učne sobe, če je torej treba kaj za telesno zdravje in duševni napredek otrok vse župnije, za narodov naraščaj — ki je baje naš up in naša bodočnost — tedaj nahujskate celo faro, da rekurira od Poncija do Pilata, da, še več, da gre s koli in vilami nad učitelja, tega ubogega trpina, češ, on je kriv, on hoče, da bi se otroci razvili telesno zdravi in krepki, on hoče, da bi si razbistrili um in ublažili srce, on hoče našim otrokom in našemu narodu boljše bodočnost, torej pa le s koli in vilami nadenj, z gnojnico ga polijmo in z blatom omečimo!

Ali stavijo šole za nas, za učiteljstvo, ali jih stavijo za ljudstvo?

Med poukom si učiteljstvo kvari zdravje v nezdravih prenapolnjenih učnih sobah, po pouku pa mora v vlažno stanovanje, ki je dostikrat bolj podobno kurniku, nego človeškemu bivališču. In če učitelj zahteva ali prosi, da se mu stanovanje popravi, ste vi samci, ki imate celo vrsto prostornih zračnih soban, najhujši nasprotniki, da bi učitelj, ki ima mnogoglavo družino, dobil vsaj nekoliko primerno stanovanje.

odgovori zopet večni sodnik. „Glej onega tam-le! Njegov smoter življenja je bil, da je iskal povsod in vselej tudi poslednjo zagrešeno piko, in njegovi spisi nimajo madeža. Res, da ni bil bogvekak vzgojevalec in niso bili njegovi učni uspehi niti med srednjimi — a bil je mučenik v svojem stanu, ker je videl glavni namen šole v izpolnjevanju paragrafov, kar je tudi v smislu zakona. Prvo je vendar, da se izpolnjuje paragraf. Zato sem ga pa tudi povišal na zemlji in sem ga povišal v nebesih in ga napravim p a t r o n a v s e m u učiteljstvu!“

Tako je govoril gospod. in jaz sem stopal potrj za njim, da sva se slednjič vrnila nazaj do sodnega stola. On zavzame sedež na prestolu in zavzdigne glas:

„Vidiš, grešnik, mnogo si zakasnil, ko se nisi podvil, da si nabereš neminljivih zakladov. Glej, tvoja razrednica ni spisana kaligrafično, v katalogih imaš tuintam kako popravo, tednika nisi pisal časih kar več tednov ...“

„Gospod, zato sem imel pa dnevnik izdelan bolj natančno kakor treba“, ga prekinem.

„Pa čemu bolj natančno kakor treba? Rajše bi bil prepisal v tednik“, me zavrne

Če učitelj pri krajnem šolskem svetu poprosi za nakup potrebnih učil. kdo je tisti, ki podpihuje in nasprotuje, češ, ni treba in ni treba, ker za šolo ne dovolimo principijelno ni krajevarja. Ali ga dovolite iz svojega žepa?! Seve, bojite se, da bi se otroci temeljito izobrazili.

Poštnemu uradniku mora poštna uprava preskrbeti ne le poštno poslopje, temveč tudi vse pripomočke, ki jih rabi za izvrševanje svojega posla. Isto je pri vseh drugih stanovih in poklicih, le učiteljstvo se mora bojevati v pravem pomenu besede za primerne učilnice in učne pripomočke. Duhovnikom je vlada ponudila zvišanje plač, in za izboljšanje plač oficirjem se potegujejo vojaške oblasti in njen vrhovni poveljnik sam. Učitelji se pa morajo sami potegovati in bojevati za izboljšanje bednega stanja. Učitelj je pač res pravi trpin, a v kljub vsemu vrši učiteljstvo svojo kulturno misijo.

Da, učiteljstvo žrtvuje svoje moči in svoje zdravje v prosep naroda in kdo je tisti, ki ga črni in blati za to pri ljudstvu in oblastvih; kdo je tisti, ki mu meče polena pod noge?!

Šol ne pustite razširiti, učiteljstvu nasprotujete, potrebnih učnih pripomočkov ne dovolite, potem pa naj učiteljstvo dela čudeže?! In upate se še celo učiteljstvo obdolžiti, da je ono krivo, da otroci niso dovolj poučeni. O, hinavščina, da je ni večje in zlobnost, da je ni gršle!

Očitajte nam, da s politiko pohujšujemo mladino. V šoli gotovo noben učitelj ne politikuje in tudi ljubljanski tovariši ne, državljani smo, ravnopravni z vsemi drugimi in gotovo ni greh, če kateri zakliče na kakem shodu: „Živio Hribar!“

Pravite: „Kako naj otrok postane značajen, ako vidi učitelja, kako fajmoštru dela komplimente, za njegovim hrbtom pa ljudi proti njemu šunta? Od koga naj se otrok nauči strpljivosti, če pa svojega učitelja vidi, kako po oštarijah hujška? Ali more otrok biti spodoben, ako pa učitelja sliši zabavljati proti ljudem, ki niso njegovega mišljenja?“

V vseh teh stvkih se naj zamenja beseda učitelj z besedo duhovnik, pa dobimo pravo sliko dejanskega položaja. Noben zaveden napreden učitelj ni tako neznačajen, da bi na eni strani fajmoštru roke lizal ali, kakor pravite komplimente delal, na drugi strani pa zabavljal čezenj. Take „značaje“ iščite pri „Slomškarjih“; ti so vam sladki v lice, a v srcu vam gotovo niso tako vdani kot se hlinijo, saj še pes ne mara palice, ki ga tepe. Če pa napreden učitelj znanega duhovnika pozdravi, pokaže le, da je bolj vljuden in omikan nego domišljavi in naduti kaplani, ki v svoji ošabnosti oznanjajo, da so baje več nego svetniki, da, celo več nego Mati božja.

Učiteljstvo ne politikuje v pričo otrok. Če učitelj kaže svoje politiško mišljenje v zboru mož, bodisi že v zasebnem pogovoru ali javno na shodih, tega otroci ne vidijo in ne slišijo. In če bi tudi videli in slišali, politikuje učiteljstvo gotovo tako dostojno, da ne pohujšuje nikogar, češar pa o duhovnikih in sploh o klerikalcih ne more nihče trditi.

Vsak dan nam kaže, kaka strast politike zavaja klerikalce, da s svojim nastopom ne škandalizirajo le odraslih, temveč pohujšujejo

tudi mladino. Zloraba prižnice ter sploh cerkve in vere v politiške namene je nekaj tako vsakdanjega kot le kaj. V pričo otrok v cerkvi šuntate ljudi proti šoli in učiteljstvu; v pričo otrok hujskate in zabavljate zoper ljudi, ki niso vašega mišljenja. Od hiše do hiše letate ter v pričo otrok na nespodoben način agitujete za svoje kandidate. Zaradi svoje politike delate prepri med zakonskimi ter seje sovrastvo med ljudi. Da, celo v šoli ne morete premagovati svoje politiške strasti, temveč v pričo otrok, namesto da bi poučevali veronauk, blatite starše otrok, ki so naročeni na napredne liste.

Otroci pridejo v cerkev, da bi slišali božjo besedo, pa morajo poslušati vašo hujskarijo in klevetanje. Vi ne sejete le med odrasle sovrastva in prepire, temveč zastrupljate tudi otroška srca s svojo nespodobnostjo in nestrpnostjo. Božja zapoved pravi: „Spoštuj očeta in mater!“ Vi pa hujskate otroke zoper njih napredno misleče očete. Kdo je kriv, če so otroci res podivjani, da se Bog usmili? Od koga se naj otrok nauči strpljivosti, če pa vidi duhovnika, ki bi naj bil apostol miru in ljubezni, kako hujška brata zoper brata, ženo zoper moža, otroke zoper starše? Ali more otrok biti spodoben, ako pa duhovnik, ki bi naj bil zgled morale, zabavlja v pričo otrok zoper ljudi, ki niso njegovega mišljenja? Kako more otrok spoštovati takega duhovnika, ki blati in javno sramoti otrokovega očeta, učitelja, strica, botra i. dr., ki so otroku ljubi in dragi?! Kako naj postane otrok značajen in veren, ko vidi in sliši, kako duhovniki danadan profanirajo vero, kako zlorablajo vero in cerkev v politiške in egoistiške namene?!

Učitelj se trudi, da bi otroke prav vzgojil. Ali ne razrušite vi, kar učitelj zida; ali ne izpulite s sirovo roko iz otroških src nežne evetke čednosti, ki jih učiteljstvo z ljubeznijo in trudom zasaja in goji s toliko skrbjo in nežnostjo?! Kristus je rekel: „Gorje mu, kdor mi enega teh malih pohujša, bolj bi mu bilo, da se mu obesi mlinski kamen na vrat in se potopi na dno morja!“ In rečem vam, pohujšiljivcem mladine in obrekovalcem učiteljstva, ki ste izgrešili svoj poklic in ki ste po papeževih besedah smrad iz pekla: Trikrat gorje šele vam, ki sejete pohujšanje, namesto da bi oznanjevali ljubezen in mir.

Ne očitajte učiteljstvu svojih grehov, ne kažite ošabno kot svetopisemski farizej s prstom na nas, temveč potrkajte se na prsa ter recite: „N o s t r a m a x i m a c u l p a!“

Napredek dalmatinskega učiteljstva.

Sibenik, 27. januarja 1908.

—an— Dalmatinsko učiteljstvo se veseli novega napredka v svoji stanovski organizaciji. Dobilo je nov list za učitelje in prijatelje narodne prosvete. „N o v o V r i j e m o“, ki ga izdaja in ureja Danilo Petranović v Sibeniku.

List bo izhajal 15. in zadnjega dne v mesecu ter stane 6 K na leto.

Uredništvo pravi, da hoče prvo med dalmatinskim učiteljstvom ne samo z besedo, temveč tudi z dejanjem delovati za čim čvrstejšo vezi med srbskim in hrvaškim narodnim imenom. Zato bo list pisan v latinico in s cirilico. Kot posvetni in napredni ljudje sprejemamo demokratske ideje. Zastopajoč napredne humane ideje, si bomo prizadevali, da preustrojimo duhu časa primerno naš izključni in nestrpljivi nacionalizem, ki se je zaradi njega pri nas porodila neenakost položaja, čina in plače, a enakost dela.

Spremljali bomo vsak napredek znanosti brez ozira na to, kje je ponikla in v katerem narodu se je pojavila najprej. Kultura in znanost sta last vsega človeštva. V tem smislu smo pravi kozmopoliti. Toda napredek znanosti in kulture hočemo uporabiti za svoj narod v toliko, kolikor bomo smatrali, da je nujno in potrebno. Boriti se hočemo za resnico in pravico, posebno pa za napredek šole in učiteljstva.

Napredek šole in učiteljstva je napredek domovine in naroda. Zato se bomo bojevali za lepši ugled učiteljstva in za materialno izboljšanje njegovega položaja. — Uverjeni, da ni brez zdravja ni dela ni napredka, bomo objavljali posebne oddelke, ki bodo razpravljali o zdravju šolske mladine, delavstva in kmetijskega ljudstva.

Dalje v prilogi.

Toliko iz programa našega novega lista. Prva številka kaže, da se bo uredništvo tudi ravnalo po svoji obljubi.

„Novo Vrijeme“ omenja v I. številki tudi Vaš list, in sicer piše o njem: „Ta simpatični list naših bratov Slovencev začelja osemindeset let svojega delovanja. Ob tej priliki je izpremenil dosedanje oblike s povečanjem formata in z vrlo izbrano vsebino. V njem je politički pregled z obširnim izveštem o kulturnem gibanju vsega sveta. Prinaša članke o delovanju učiteljskih društev. — „Učit. Tov.“ brani pravice šole in učiteljstva. S pravico se imenuje ta list starost, ker je v vsakem pogledu „zanimiv in koristen. Priporočamo ga vsestranski pozornosti tako učiteljstva kakor učiteljskih društev.“

Tako lepo ime si je pridobilo med nami Dalmatinci slovensko učiteljstvo. To lepo ime vam ostane, ker vam ga je dalo — lastno delo!

Upravništvo „Učit. Tovariša“ je odslej: Ljubljana, Gradišče št. 2.

Iz sežanskega okraja.

— Oprostite, gospod urednik, mojemu dolgemu molku. Vedeti morate namreč, da sem s Krasa. Tu brije burja, da nam zamrzuje črnilo in se ne upamo pomočiti peres vanje tudi iz drugih oziriv.

Prvo letošnje številko cenjenega glasila sem vzel prav z veseljem v roko. Oblika kakor vsebina mi ugajata, pa vendar odlagam vsako številko z neko nevoljo.

Z zelenega Štajerskega, s Kranjskega, celo iz tožne Istre je mnogo dopisov in član- kov, le naš okraj dela izjemo. Nič in zopet nič. Pa vendar ne spimo! Saj se nam pozna na dihanju in utripanju srca kakor tudi na tem, da še vedno hodimo v šolo, da smo še na zemlji.

Tudi gibljemo se časih. Dvakrat, da, celo trikrat imamo zborovanje učiteljskega društva.

Naznanilo zborovanja izide seveda teden po zborovanju v „Tovarišu“, ker ni menda direktne poštne zveze od nas na Kranjsko.

Seveda izostane mnogokrat sploh vsako naznanilo v našem glasilu, in zborovanje bi se kmalu kar prikrilo javnosti kakor delovanje tajnih organizacij. Lahko bi navedel zglede!

Sploh se nas polašča neka letargija, da je joj. Povsod neka nezadovoljnost, želja po boljšem, pa nič dela.

Kritiki nastopajo povsod, se jako široko-ustijo, pa ne ganejo z mezincem, da bi sanirali te razmere.

Zahrbtnega besedičenja je mnogo, a pri zborovanjih kritikov ni, drugi pa si ne zaupamo. Tako šepamo dalje brez življenjske energije.

Iz goriškega okraja smo brali v zadnjem času več poročil. Vse delovanje je natanko podano, da ve učiteljstvo, kaj delajo in skle- pajo zanje v sejah njegovih društev.

Iz sežanskega okraja seveda nič! Ne vemo, kaj delata naša zastopnika. Ne vemo, kaj sklepajo in delajo pri zeleni se- žanski mizi. Ali se morda boje javnosti?

Vendar smo tudi mi toliko zavedni, da bi radi imeli nekoliko vpogleda v delovanje te naše gosposke.

V nekem oziru pa postaja naš okrajni šolski svet vendar znamenit.

V jezikovnem pogledu se mora Marko Pohl skriti pred temi kvarljivci slovenščine. Res, da ni dandanes več moderno ubijati se s slovnic, vendar ne škodi semtertja pogled vanjo.

V uradnih odlokih in drugih aktih kar mrgoli jezikovnih pogrškov in posebnosti. Par cvek z jezikoslovnega vrta naj navedem tu:

Prošnja se vpošilja nazaj opomnjoj ali pripomnjoj... Imenovana ste provizorično učiteljicoj v A... — Izraz r o k o d e l a opazimo v vseh tozadavnih aktih, — Izraz rokodela je vendar ravno tako slab kakor mirodvor, kolodvor.

Grmanizmov imamo tako preveč v slo- venščini. Izrazi kakor „skrbstveni sôd“, „ne- obvezani predmeti“ menda vendar niso pra- vilni. Kolikokrat čepi glagol šele na koncu dolgega zloženega stavka. —

Voditelj naj sporoči, kdaj se oddalji „iz svojega sedeža...“ Zdaj voditelji le sede, kakor je razvidno iz tega stavka. —

Za danes zaključujem.

Upam, da se ne bodo moje besede inter- pretirale napačno. Dolgo molčanje ni zdravo. Semtertja — tako od časa do časa — je treba podrezati nekoliko zaspance, da se zbude.

Vesti iz Istre.

V Istri šolstvo — vstaja. Ciril-Metodova šolska družba ustanavlja hrvaške enorazrednice na vseh koncih in krajih. Komaj je začela de- lovati pri Sv. Luciji poleg Opatlja, že so otvo- rili drugo v Ždrenju nad Buzetom. Ta ima nad 100 rednih učencev. Ker med Hrvati po Istri povsod primanjkuje moških učiteljskih oseb, se sprejemajo vrli Hrvati in Hrvatice na te šole. Te učne osebe so jako delavne. Uspehi prav dobri, a Lahoni se jeze. Naj se le!

Velik prijatelj hrvaškega šolstva je žup- nik Črvar ždrenjski. Da je moči nove šole ustanavljati z manjšimi stroški, izdeluje ta go- spod primerne načrte za šolske stavbe za eno- razrednice in dvorazrednice.

Prihodnje leto dobi Ciril-Metodova šola župnija Sovinjak in Draguč. Načrti so že iz- delani in prostor je kupljen. Te šole so oči- vidni grobokopi lahonskemu nasilju.

V Sočergi pod Buzetom dobe drugo leto slovensko enorazrednico. V Pregori pa imajo že lepo šolsko sobo, a manjka jim klopi, table in učnih pripomočkov. Uboštvo!

V Pomevju poleg Pulja je učitelj S. Jur- dana toliko vplival na vaščane Hrvate, da se je skoro vsa šolska mladina vpisala kot Hr- vate, in laška šola je izginila od tam!

Ciril-Metodova šola v Ždrenju je jako lepo poslopje, le škoda, da ni stanovanja ondi. Tamošnji učitelj mora hoditi vsak dan ob vsa- kem vremenu četr št ure daleč v šolo.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“. 1. Odbor je v svoji zadnji seji pred vsem razpravljal o predlogih in željah, izraženih na zadnjem običnem zboru. Soglasno je bil mnenja, da ob tako pičli vsoti kot jo imamo na razpolago, ob proračunu s 300.000 K ni mogoče misliti, da bi se lotili zidanja, ker bi denar, ki smo ga v tolikih letih tako težko zbrali, le prav lahkomišljeno zavrgli in zidali ter se trudili le za druge, kakor se je upravičeno tudi poudarjalo na zad- njem in predzadnjem običnem zboru. In take in tolike odgovornosti odbor ne more prevzeti na svoje rame, rajše položi svojo častno službo zopet v roke svojih volilcev.

Pač pa je odbor z veseljem pritril drugi na običnem zboru izraženi želji, da bi učitelj- stvo ob letošnjem cesarjevem jubileju in še dalje dve leti žrtvovalo za konvikt kak prosto- voljni mesečni donesek kot jubilejski dar. V tem smislu se bo odbor obrnil s posebno pro- šnjo do vsega našega učiteljstva in trdno upa, da ne zama! Saj je vendar še kaj stanovske zavednosti in ponosa med nami!

2. Odboru je g. tovariš Emil Adamič, učitelj v Kamniku, brezplačno ponudil v za- ložbo svojo spevoigro „Slava cesarju Francu Jožetu I.“, ki jo namerava s sodelovanjem od-ličnih slovenskih pesnikov dovršiti do srede meseca februarja. Odbor je to prijazno po- nudbo z veseljem in zahvalo sprejel; saj je ime našega tovariša Adamiča kot sklada- telja na najboljšem glasu, istotako imena nje- govih sotrudnikov, pričakovati smemo torej prav dovršenega dela, ki bo delalo vso čast slovenskemu učitelju-skladatelju, ki se bo pa tudi ob letošnjem jubileju presvetlega cesarja prav lahko razpečalo, na kar že danes opozar- jamo naše učiteljstvo, vsa šolska vodstva in krajne šolske svete ter sploh slovensko javnost.

3. Dobili smo dalje od nekega tovariša tudi brezplačno ponudbo v založbo „Pesmi za cesarjev jubilej“, ki bi se izdale kot šolske pesmi. Ker pa moramo najprej razprodati J. Žirovnikove pesmi in ker bo zopet dovolj posla s prej omenjeno Adamičovo spevo- igro, nismo mogli za zdaj sprejeti imenovane prijazne ponudbe.

Istotako nam je ponudil zopet drug to- variš tak daljši spis proti odplačilu, česar tudi nismo mogli sprejeti, ker imamo že več takih stvari objavljenih.

4. Ukrenejo se tudi primerni koraki, da bo že vendar enkrat knjižica „Pri našem ce-

sarju“ od zamudnih šolskih vodstev poravnana in da bo mogoče končno urediti račune s trgovcem g. Bahovcem.

5. Rešile in dogovorile so se še nekatere interne društvene stvari, nakar predsednik za- ključil sejo.

„Jubilejska samopomoč“. Lepo pro- sim člane, ki se še niso odzvali — takih je še 54 — da se odzovejo in pošiljajo februarja svojo letnino in za zadnji slučaj smrti. Po- sebno opozarjam člane štev. 142, 143, 168, 169 in 35 na prejšnje zastanke. Kako prijetno je, če je vse v redu! Torej 1. febru- arja izpolnite položnice!

Fran Ks. Trošt, t. č. predsednik.

Zveza slovenskega učiteljstva v Avstriji je že predložila pravila ministrstvu notranjih zadev v potrjenje, a ministrstvo jih je vrnilo, zahtevajoč nekaj izpremembe. Ko se izvrše te izpremembe, bodo pravila potrjena. — Prva skupščina te zveze bo tega leta v velikih počitnicah v Pragi, kjer se že vrše priprave. Na skupščino bodo pozvane tudi vse slovanske učiteljske organizacije izven Avstrije.

Kranjsko.

Ljubljansko učiteljsko društvo je imelo v sredo, dne 23. januarja t. l., svoj prvi letošnji zabavno-poučen večer. Zanimivo poro- čilo tovariša L. Jelenca: „Potovanje v London k drugemu mednarod- nemu šolsko - higijeničnemu kongresu in razstavi“ privabilo je obilo članov v prijazno dvorano hotela „Južni kolodvor“.

Predsednik Jakob Dimnik otvori s srčnim pozdravom večer in naznani, da je za letos že preskrbljeno za štiri zabavno-poučne sestanke. Na prvih treh bo poročal tovariš Jelenc o gori imenovanem potovanju, na zad- njem pa g. šolski svetnik prof. dr. J. Bezjak. Priporoča toplo združenje, posebno sedaj, ko bje vihar ob nas, je najskrajnejši čas, da gremo iz šole v stanovsko organizacijo in s to med ljudstvo.

Tovariš Jelenc popiše temeljito svoje po- tovanje iz Ljubljane do prihoda v London. — Važnejše kraje oriše natančneje, tako, da so imeli navzoči popoln pregled tega potovanja.

Na drugem večeru nas pelje na kongres in v razstavo, na tretjem pa se vrnemo ž njim v domovino.

Za izborno predavanje se mu zahvali predsednik s krepko besedo, tovariši pa z bur- nim odobravanjem.

Poučnemu delu sledil je zabavni. Marsi- kak nasvet se je čul o naši organizaciji, menda je pa za sedaj najumestnejši: Učiteljstvo ven iz šole v stanovsko organizacijo in na delo med ljudstvo!

V. Sadar, tajnik.

Učiteljski krožek v Knežaku. Iz Zagorja na Notranjskem poročajo: Tudi pri nas smo si ustanovili svoj učiteljski krožek, in sicer s središčem v Kne- žaku. Imeli smo že dva taka sestanka, pri katerih smo se menili o raznih stanovskih za- deval: splošnih in posameznih. Poleg teh smo pri zadnjem sestanku — ki se je vršil dne 25. prosinca v Knežaku — sestavili tri vprašalne pole za statistični pregled o delu, ki ga morajo opravljati šolski otroci izven šole. Take pole se razpošljejo v kratkem vsem tuokrajnim šolskim vodstvom s pozivom, da jih blagovolijo uporabljati, s čimer bomo zopet učitelji nekoliko pripomogli k rešitvi splošnega socialnega vprašanja. — Končno še omenim, da smo vsi učitelji in učiteljice na- šega krožka naročniki in tudi redni plačniki vrlega „Učit. Tovariša“.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico zboruje dne 6. svečana ob 10. do- poldne. Razen drugih točk je na dnevnem redu volitev novega odbora. K udeležbi vabi imenom odbora Požegar, načelnik.

Učiteljsko društvo za polit. okraj Ljutomer ima svoj občni zbor v četrtek, dne 6. svečna, po 10. uri dopoldne v Ljutomeru. Vzpored: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročila: a) tajnikovo, b) blagajnikovo, c) knjižničarjevo, d) pevovodje. 4. Poročila poverjenikov listov. 5. Volitev odbora. 6. Pravila „Zveze štaj. slov. učiteljev in učiteljic“ (Vanda). 7. Poročilo o seji uprav. odbora „Zveze“ (Tomazič). 8. Slu- čajnosti. Pridite tudi v slabem vremenu!

Učiteljsko društvo za laški okraj ima svoje glavno zborovanje v nedeljo, dne 16. svečna 1908, ob 10. uri dopoldne v novem šolskem poslopju na Hrastniku. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi in razgovor o njih. 3. Poročilo tajnika in blagajnika. 4. Volitev dveh pregledovalcev društvenih računov. 5. Volitev novega odbora. 6. Določitev društvenine za l. 1908. ter knjig in časnikov, na katere se bo društvo naročilo. 7. Volitev odseka za izven- šolsko delovanje. 8. Volitev upravnih odbor- nikov za „Zvezo slov. štaj. učiteljev in učiteljic“ ter razgovor o predlogačbi „Zvezinih“ pravil. 9. Kako se naj praznuje na ljudskih šolah šestdesetletnica vlade našega cesarja. (Poročata tovariša Kuhar in Vodusek ml.) 10. Slučaj- nosti in predlogi. K polnoštevilni udeležbi vabi vljudno odbor.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je preložilo svoj občni zbor na dan 9. febru-

arja t. l. zaradi zborovanja učit. zastopnikov v okr. šol. svetih. — K polnoštevilni udeležbi vabi vljudno odbor.

Okrajno učiteljsko društvo v Or- možu ima 6. februarja t. l. v ormoški sloven- ski šoli svoje glavno zborovanje.

Zaradi važnega in obširnega vzporeda je začetak že ob polu 10. dopoldne. Dnevni red:

1. Društvena poročila in dopisi. 2. Zapisnik zadnjega zborovanja in zadnje odboro-ve seje.

3. Nadaljevanje predavanja „Šola-mučil- nica“. Predava tov. Rosina.

4. Letno poročilo: a) tajnikovo, b) bla- gajnikovo.

5. Društveni sklep z dne 2. maja 1907 zaradi „Učit. Tovariša“.

6. Volitev novega odbora.

7. Volitev dveh članov, oziroma člana v upravni odbor „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“.

8. Predlogi in nasveti.

Vsak član naj svojo društvenino za pre- teklo leto poravnava še pred zborovanjem, ker drugače se ne smatra več kot član društva in ne bi imel volilne pravice. (§ 28. dr. pr.)

Na prav mnogobrojno udeležbo vabi odbor.

Konjiško učiteljsko društvo je pri- redilo preteklo nedeljo, dne 19. t. m., drugi roditeljski sestanek, in sicer zopet v Čadramu. Dasi je bil obisk pri prvem rod. sestanku po- polnoma zadovoljen, je bil pri drugem še boljši; največja šolska soba je bila zasedena do zad- njega prostora.

Po pozdravu domačega šol. voditelja je podaval tovariš Rado Jurko iz Tepanj „o na- menu in potrebi šole“. Da je podavanje ustrezalo v vsakem oziru svojemu namenu, nam je porok poročevalčev ime; in da si bodo Čadramčani posnetek podavanja v obliki pesemce „Boštjan Golijan“, ki tako imenitno ilustruje pogovor „Nevednost je najdražja stvar na svetu“, dodobra zapomnili, sme si biti tov. poročevalce vsvesti.

Ker tov. Kerhlanke zaradi bolezni — žal — ni mogel podavati „o škodljivosti alko- hola in tobaka“, je razpravljaj na kratko domači šol. voditelj o vzrokih lanske poletje v tukajšni okolici razsajajoče kužne bolezni „rdečice“ pri svinjah ter o posledicah zatajevanja in prikri- vanja te bolezni. Da se ljudstvo obvaruje vbo- doče takih nesreč, se bo poskrbelo za strokov- njaški pouk v tem oziru.

Po tej razpravi je seznanil dom. šol. voditelj starše še z najvažnejšimi, šolsko ob- veznost in šolski obisk zadevajočimi točkami novega šol. in učnega reda in izvršilne naredbe ter ob tej priložnosti toplo priporočal stik doma s šolo pospešujoč list „Domače ognjišče“. Tudi z drugim rod. sestankom smo torej lahko docela zadovoljni.

Ker pa je leželo treba kovati, dokler je vroče, se priredita v Čadramu to zimo še dva rod. sestanka, in sicer dne 23. februarja (pred- poldne pri ugodnem vremenu učit. zborovanje) in 26. sušca.

Dne 23. februarja govori tovariš Ravbar „o važnosti rednega šolskega obiska“, tovarišica Tribnikova pa „o potrebi in koristi ženskega ročnega dela“.

Dne 25. sušca bo nam tovariš Čeh do- kazal, „da je kriva vzgoja otrok slabih časov mati“ in „da dobra vzgoja brani uboštvu pod streho“, tovarišica Bezljajeva pa bo govorila „o pomenu družine za vzgojo otrok“.

Tovariši in tovarišice! V jubilejskem letu živimo. V smislu našega dobrega starča- vladarja delujemo, ako prirejamo za up naše bodočnosti — našo ljubo mladino — prav pridno roditeljske sestanke. Ne moremo pa tudi tega redkega jubileja po posameznih okrajih lepše proslaviti. Zato: Bojazen na stran! Prva dva sestanka sta to dokazala!

Učiteljsko društvo za celjski okraj je imelo svoj občni zbor 6. dne januarja t. l. v navadnih prostorih v Celju ob lepi udeležbi. Več tovarišev je opravičilo svojo odsotnost.

Tovariš predsednik v izbranih besedah pozdravi navzoče, kazoč, kako sili reakcija v ospredje in vstajajo elementi, ki hočejo zavir- ati ves napredek, zlasti pa šolstvo. Poklicani pa smo ta nazadnjaška stremjenja streti mi, ki vkljub vsemu zapostavljanju priborimo na- rodu napredek. Navdušuje nas k delovanju med narodom, pozivajoč nas, da bodimo neiz- prosni v dosegi svojih teženj in smotrov. Bo- riti pa se nam je tudi za svojo eksistenco. Povsod se izboljšujejo uradništvu plače, a za nas se že skoraj deset let nihče ne zmeni. Le potom naše organizacije dosežemo boljše gmotno stanje; zato bodimo čvrsti njeni negovalci. Saj vse, kar smo dosegli dozdaj, je bila pri- boritev našega lastnega truda.

Poroča dalje o konstituiranju novega vod- stva „Zveze slov. štajerskih učiteljev in učit- eljic“ ter provzroči, da se v društvu samem poravnava sporazumno z „Zvezo“ njemu nastali račun pri nje poslovanju. Prečita dopise glede posvetovanja o nadaljnjem delovanju „Zveze“, o preustrojitvi „Zvezinih“ pravil napram „Lehrer- bundu“ in o socialnem odseku „Zveze štaj. učiteljev in učiteljic“, v čigar odbor so voljeni sledeči tovariši: A. Pesek (predsednik), Šegula v Majšpergu (tajnik), Franjo Voglar v Celju (blagajnik), Franjo Brinar v Gotovljah, Franjo Kocbek v Gornjem gradu in Karel Kveder v